

Tilasto-ohjelma 2024–2028

EUROPEAN
STATISTICAL
SYSTEM

Tilastokeskus

Työterveyslaitos

Tiedustelut:

Kristian Taskinen

Kansikuva: iStock

Ulkoasu ja taitto: Oy SEK Ab

Alkusanat

Tiedosta tulevaisuus

Tilastot ovat demokratian ja tietopohjaisen päätöksenteon perustaa. Ne tarjoavat luotettavaa ja kansainvälisesti vertailukelpoista tietoa aiheista ja ilmiöistä eri aikana. Tilastot piirtävät kuvaa yhteiskunnastamme. Maailman muuttuessa myös tilastot kehittyvät. Uudistamistyötä tehdään kansainvälisessä yhteistyössä, jotta tilastotietojen vertailu olisi kansainvälisesti mahdollista.

Tilastotuotantoa uudistaessamme hyödynnämme uusia tietoaineistoja sekä modernisoimme tiedonkeruutapoja, tietojen käsittelymenetelmiä ja tuotantojärjestelmiä. Käytämme jatkossakin tilastoinnissa ensisijaisesti muiden organisaatioiden toiminnassa syntyviä tietoaineistoja ja mahdollisuuksien mukaan myös yritysten hallussa olevia tietoja.

Tilastoinnissa tarvittavat tietoaineistot muodostavat laajan tietovarannon, jota hyödynnetään Suomessa myös tutkimuksessa sekä erilaisissa selvityksissä tiedolla johtamisen tukena. Tutkimusekosysteemin kehittäminen on viime vuosina ollut Tilastokeskuksen strateginen tavoite. Kehitystyössä tavoitellaan tulevana vuosina tutkijoiden aiempaa nopeampaa palvelua ja tutkijoille tarjottavan aineistokirjaston kasvattamista yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Suomalaista yhteiskuntaa kuvaavat tilastot tuotetaan pääasiassa verovaroin. Julkisen talouden tasapainottamistoimet edellyttävät tulevana vuosina myös tilastotoimelta tietotuotannon tehostamista ja uudistamista. Tasapainoilu lisääntyvien tietovaateiden ja niukkenevien resurssien keskellä edellyttää myös pohdintaa joidenkin tietotuotteiden lakkauttamisesta tai siirtämisestä maksulliseksi palvelutoiminnaksi.

Suomessa virallisia tilastoja tuottaa yhteistyössä 13 organisaatiota. Yhdessä me teemme työtä luotettavan tiedon puolesta ja pyrimme rakentamaan tulevaisuutta tiedon varaan. Tähän tilasto-ohjelmaan olemme koonneet tietoa siitä, kuinka Suomen tilastotoimi vastaa käyttäjien muuttuviin tietotarpeisiin tulevana vuosina. Ohjelmaa lukemalla muodostuu kuva modernista tilastotoimesta, jossa kehittäminen tapahtuu kansainvälisessä yhteistyössä lukuisten viranomaisten ja muiden organisaatioiden kanssa. Toivomme sinulle miellyttäviä lukuhetkiä tilastoinnin tulevaisuudennäkymien parissa.

Markus Sovala
pääjohtaja

Mari Ylä-Jarkko
ylijohtaja

Sisällys

Alkusanat – Tiedosta tulevaisuus.....	1
1. Tilastotuotanto kehitty.....	5
2. Talous ja globalisaatio	9
3. Innovaatiot ja digitalisaatio	15
4. Yhteiskunta ja yhdenvertaisuus	18
5. Kestävä kehitys ja ympäristö	25
6. Alueiden elinvoima	30
7. Uudet tietolähteet ja menetelmät	33
8. Viestintä ja tiedon käytön edistäminen	38
9. Tietoekosysteemi ja kumppanuudet	41
10. Liitteet	44

1

**Tilastotuotanto
kehittyy**

1. Tilastotuotanto kehittyy

Tilasto-ohjelma kokoaa yhteen Suomen tilastotuotannon vuoden 2024 uudistukset ja pidemmän aikavälin tärkeimmät kehittämistoimet.

Tilastotuotannon uudistamisessa pyritään huomioimaan niin kansainväliset kuin kotimaisetkin tietotarpeet, julkaisemaan yhä paremmin käyttäjien tarpeisiin vastaavia tietosisältöjä sekä modernisoimaan tilastointia uusien tietoaineistojen ja menetelmien avulla. Tilastojen käyttöä edistetään monipuolisesti viestinnän keinoin ja kehittämistä tehdään tiiviissä yhteistyössä sekä kansallisesti että kansainvälisesti muiden tietotoimijoiden kanssa.

Tilastoinnin sisältöjen kehittämisen painopistealueiksi vuosille 2024–2028 on Tilastokeskuksessa nostettu kansantalous, ympäristö, väestö ja hyvinvointi. Kansantalouden tilinpitoon on tiedossa merkittäviä muutoksia kansainvälisten laadintaa ohjaavien manuaalien uudistuessa. Ympäristötilastoinnin kehittämiseen puolestaan kohdistuu suuria paineita ilmastotoimien ja luontokadon seurannan tarpeisiin liittyen. Väestötilastojen osalta päätöksentekoa varten tarvitaan kattavampaa tietopohjaa ja maahanmuuttajiin liittyvän tilastoinnin kehittämistä. Huoli yhteiskunnan eriarvoistumisesta kasvaa, minkä vuoksi hyvinvoinnin mittaamiseen on panostettava tulevina vuosina.

Valittujen painopistealueiden lisäksi tilastotuotannon relevanssia ylläpidetään kehittämällä muidenkin aihealueiden tilastointia. Hallitusohjelma sekä erilaiset politiikkaohjelmat, strategiat ja selonteot tuovat jatkuvasti uusia tietotarpeita eri aihealueilta esimerkiksi energiaan, yrityksiin, tutkimus- ja kehityspanostuksiin ja koulutukseen liittyen.

Talouden kokonaiskuvan muodostamiseen tarvitaan monimuotoisempaa ja nopeampaa tiedontuotantoa. Vuonna 2024 palveluiden ulkomaankauppaan ja yritysdemografiaan liittyvä tiedontuotanto laajenee. Lisäksi julkaistaan uutta tietoa väestöryhmittäisestä inflaatiosta, asuntojen vuokrista, toimitilojen hinnoista ja yritysten innovaatioista.

Yhteiskuntatilastoissa hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen vuoden 2023 alussa tuo muutoksia useaan tilastoon edelleen vuonna 2024. Lisäksi aihealueen tilastojen kehittämiseen vaikuttaa laajasti vuonna 2021 voimaan astunut sosiaalitalastojen puiteasetus, jonka myötä tilastojen tietosisältöjä uudistetaan ja tietoja yhdenmukaistetaan EU-maissa

aiempaa tarkemmalla tasolla. Vuonna 2024 julkaistaan myös uutta tietoa eläkeläisten työhön osallistumisesta sekä määrävuosittain toteutettavien työolotutkimuksen ja aikuiskoulutustutkimuksen tiedot.

Kestävään kehitykseen ja ympäristötilastointiin liittyviä tietotarpeita on runsaasti. Ympäristötilinpitoasetus laajenee kattamaan ympäristötuet, metsätilinpidon sekä ekosysteemitilinpidon. Ympäristötuet-tilaston säännöllinen tuotanto aloitettiin vuonna 2023. Ekosysteemitilinpidon ja metsätilinpidon tulevan tiedontuotannon valmistelua jatketaan yhteistyössä Tilastokeskuksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen kesken.

Pariisin ilmastopimuksen mukainen kasvihuonekaasujen inventaarioraportointi tehdään ensimmäisen kerran vuoden 2024 lopussa. Raportti kuvaa laajasti ilmastopolitiikkatoimia, kasvihuonekaasujen päästötrendejä ja päästöjen kehityssuunnitteita, ilmastomuutoksen vaikutuksia ja sopeutumista ilmastomuutokseen, päästövähennysvelvoitteiden saavuttamista sekä kehittyville maille ilmastotoimiin suunnattua tukea.

Kestävään kehitykseen ja ympäristötilastointiin liittyviä tietotarpeita on runsaasti. Pariisin ilmastopimuksen mukainen kasvihuonekaasujen inventaarioraportointi tehdään ensimmäisen kerran vuoden 2024 lopussa.

Myös energiamarkkinoiden murros vaikuttaa tilastointiin. Muutetaan näin: Energiatilastoinnissa keskitytään vuosina 2024–2025 parantamaan uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä sekä uuden teknologian käyttöönottoa kuvaavia tilastoja. Lisäksi tuotetaan uutta ja tarkempaa tietoa eri liikennemuotojen energiakäytöstä vuodesta 2024 alkaen. Energia-, jäte- ja kasvihuonekaasuinventaariotietojen tuottamista uudistetaan käynnissä olevalla kehittämishankkeella, jonka tavoitteena on muun muassa parantaa tietojen laatua ja tukea Tilastokeskuksen valmiutta vastata aihealuetta koskeviin tietotarpeisiin vuodesta 2025 alkaen.

Kehittyvät hallinnolliset aineistot mahdollistavat tilastojen sisältöjen uudistamisen ja tilastoinnin nopeuttamisen. Esimerkiksi keväällä 2024 käyttöön otettava positiivinen luottotietorekisteri parantaa velkoihin liittyvää tilastoinnin tietopohjaa. Pidemmällä aikavälillä Yrityksen digitalous-hankeessa halutaan mahdollistaa taloustietojen digitaalinen liikkuminen

ekosysteemin eri toimijoiden välillä. Hankkeen onnistuessa suoraa yritystiedonkeruuta ja yritysten tiedonantorasitetta voidaan vähentää sekä parantaa useiden tilastojen kattavuutta ja ajantasaisuutta.

Tulevina vuosina otetaan käyttöön soveltuvia koneoppimismenetelmiä tilastotuotannon manuaalista työtä vaativissa työvaiheissa. Käyttökohteita ovat aineistojen luokittelu, aineistojen virheiden havaitseminen ja menetelmällinen korjaaminen sekä massa-aineistojen integrointi rekistereihin. Tilastoinnissa noudatetaan vastuullisen tekoälyn hyödyntämisen periaatteita, kuten esimerkiksi selitettävyyttä, läpinäkyvyyttä ja prosessin toistettavuutta.

Tilastot ovat osa tiedon hyödyntämisen ekosysteemiä, ja tilastoinnin roolia ekosysteemissä kehitetään aktiivisesti. Yksi merkittävä kehittämiskohde on tutkimusekosysteemi. Kehitystyöllä tavoitellaan tutkijoiden aiempaa nopeampaa palvelua ja tutkimusaineistotarjonnan kasvattamista.

Tilasto-ohjelma kattaa kaikki Tilastokeskuksen tuottamat tilastot ja palvelut sekä muiden tilastontuottajien eli Tullin, Luonnonvarakeskuksen, Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitoksen, Maahanmuuttoviraston, Työterveyslaitoksen, Eläketurvakeskuksen, Ilmatieteen laitoksen, Kansaneläkelaitoksen, Maanmittauslaitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön tuottamat Euroopan tilasto-ohjelmaan kuuluvat tilastot ja Suomen viralliset tilastot (SVT) sekä niiden kehittämisen.

Seuraavissa luvuissa esitellään aihealueittain tilastojen lähivuosien merkittäviä uudistuksia sekä pidemmän aikavälin kehittämisen tavoitteita. Julkaistavien tilastojen, tiedonkeruiden ja palveluiden tarkemmat tiedot on kuvattu liitteissä.

2 Talous ja globalisaatio

2 Talous ja globalisaatio

Talouden rakenteet ovat jatkuvassa muutoksessa globaalisti ja kansallisesti. Taloudelliset innovaatiot sekä uudenlainen liiketoiminta haastavat tilastojen sisältöä ja laadintamenetelmiä. Muuttuviin tietotarpeisiin vastataan nopeuttamalla tilastointia ja tarjoamalla monipuolisempaa tietoa tuotannon, yritystoiminnan ja kulutuksen kehityksestä. Talous ja globalisaatio -tilastoja tuotetaan seuraavista aiheista: kansantalous, yritykset, hinnat ja kulutus sekä asuminen ja rakentaminen.

[Kansantalouden](#) tilastot sisältävät lukuisia koko taloutta kuvaavia makrotaloustilastoja, joista keskeisimmät ovat kansantalouden tilinpito ja maksutase. Kansantalouden tilinpito kuvaa systemaattisesti sekä kansantalouden rakennetta että siinä tapahtuvia muutoksia. Tunnetuin kansantalouden tilinpidon tunnusluku on bruttokansantuote. Maksutase kuvaa kansantalouden ja muun maailman välisiä kytköksiä reaalityalouden ja rahoituksen näkökulmista.

Kansantalouden tilinpidon ja maksutaseen tilastointia ohjaavia käsikirjoja uudistetaan parhaillaan YK:n ja kansainvälisen valuuttarahaston (IMF¹) johdolla. Uudistusten avulla parannetaan tilinpidon ja maksutaseen laatua, kattavuutta sekä kansainvälistä vertailukelpoisuutta globalisaation, digitalisaation, hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen osalta. YK:n käsikirjan uudistamisen rinnalla vuonna 2024 alkaa EU:n kansantalouden tilinpito (ESA²) -asetuksen päivitystyö. Päivityksen asetuksen ennakoitaan astuvan voimaan EU-maissa vuonna 2029.

Yksi merkittävä kansantalouden tilinpidon tietojen laatua parantava toimenpide on EU-maissa viiden vuoden välein toteutettava aikasarjojen tarkistus. Tarkistus tehdään seuraavan kerran vuonna 2024, jolloin aikasarjoihin päivitetään muun muassa lähdeaineistojen uusista tiedoista ja laskentamenetelmistä johtuvat muutokset. Samanaikaisesti otetaan käyttöön tilastoinnin perustana olevan tilinpitoasetuksen päivityksen tuomia uudistuksia. Asetuksessa määriteltiin uuteen kotitalouksien kulutusluokitukseen (COICOP³) käyttöön siirrytään Suomessa vuonna 2025. Uutena kokonaisuutena tuotetaan tietoa julkisyhteisöjen bruttovelan rakenteesta kuten esimerkiksi maturiteetti-

---

1 IMF, International Monetary Fund

2 ESA, European System of Accounts

3 COICOP, Classification of Individual Consumption According to Purpose

ja instrumenttijakaumasta sekä tietoja vastinsektoreista. Samanaikaisesti aikasarjatarkistuksen kanssa huomioidaan uusimman alijäämä- ja velkamanuaalin MGDD:n⁴ vaatimukset tilinpidon laskelmissa. Lisäksi vuodesta 2023 alkaen kansantalouden tilinpidon laskennassa huomioidaan hyvinvointialueiden toiminnan aloitus sekä uudistettu sektoriluokitus.

Kansantalouden tilinpidossa kehitetään tuottavuustilastoinnin ja digitaalisen talouden satelliittitilejä EU-maiden yhteistyönä. Lisäksi parannetaan rahoitustilien ja reaalityilien välistä yhtenäisyyttä. Rahoitustilinpidossa julkaistaan vuodesta 2024 alkaen tietoa sijoituksista sijoituslajin mukaan.

Kansantaloutta kuvaavia tilastoja käytetään EU:ssa myös hallinnollisten arviointien pohjana. Arvioinneissa hyödynnetään EU-jäsenmaksuihin vaikuttavia bruttokansantuloa ja arvonlisäverotietoja sekä vakaus- ja kasvusopimuksen seuraamisessa käytettyjä julkisyhteisöjen alijäämä- ja velkatietoja. Uutena osiona kansantaloutta kuvaavien tilastojen kokonaisuuteen ollaan lisäämässä EU:n elpymis- ja palautumistukivälinettä (RRF⁵) koskevia tietoja. RRF on EU:n elpymissuunnitelman⁶ suurin ohjelma, joka tulee toimimaan tulevina vuosikymmeninä. Talouspoliittisen eurooppalaisen ohjausjakson (European Semester) seurantaan tullaan tukemaan tuottamalla aiempaa laajempia tietoja julkisyhteisöjen alijäämästä ja velasta.

[Yritystilastot](#) kuvaavat monipuolisesti yritysten rakennetta, toimintaa ja taloutta. Tilastojen kehittämisessä on vastattu viime vuosina uuden EU:n yritystilastoasetuksen (EBS⁷) tavoitteisiin, joista keskeisimmät ovat uusiin tietotarpeisiin vastaaminen, tilastojen ajantasaisuuden parantaminen ja tiedonantajarasitteen vähentäminen. Monet asetukseen liittyvistä uudistuksista ovat jo toteutuneet, mutta erityisesti palvelualojen tilastoinnin kehittäminen on vielä kesken.

Palvelualojen tilastojen tietosisältöä kehitetään alan taloudellisen merkityksen kasvaessa. Aihealueen tilastoinnissa on otettu merkittäviä edistysaskeleita viime vuosina. Työn alla on parhaillaan palveluiden ulkomaankaupan toimitustavan mukaisten tietojen (MoS⁸) kehittäminen kauppapolitiikan tietotarpeisiin sekä yritystyyppin mukaisten tietojen (STEC⁹) kehittämistä EU-maiden yhteistyössä. Tavoitteena on julkaista näistä uusia tietoja vuodesta

---

4 MGDD, Manual on Government Deficit and Debt

5 RRF, Recovery and Resilience Faculty

6 NextGenerationEU

7 EBS, European Business Statistics

8 MoS, Mode of Supply

9 STEC, Services Trade by Enterprise Characteristics

2024 alkaen. Myös palvelualojen tuottajahintojen tilastoinnin kattavuus laajenee vuonna 2024 terveys- ja sosiaalipalveluiden osalta. Lisäksi selvitetään mahdollisuuksia palveluiden vienti- ja tuontihintojen tuottamiseen.

Olemassa olevassa tietovarallisuudessa piilee runsaasti potentiaalia ja mikrodatalinkkaus (MDL¹⁰) eli yksikkötietojen yhdistäminen tarjoaa keinoja sen hyödyntämiseen yritystilastoissa. Kehitystyö ja kansainvälinen yhteistyö MDL:n tiimoilta tulee jatkumaan ja syventymään. Esimerkiksi vuoden 2024 aikana toteutettavan EU-rahoitteen projektin pyrkimyksenä on rakentaa siltaa väestö- ja yritysilmioiden välille tuottamalla uudenlaisia yritysten henkilöstöä kuvaavia indikaattoreita tulorekisterin tietojen avulla.

Suhdannetietoja taloudesta tarjotaan nykyistä kattavammin ja nopeammin. Kaikki toimialoittaiset liikevaihtokuvaajat julkaistaan vuoden 2024 helmikuusta lähtien kerran kuukaudessa 30 päivän viipeellä.

Tavaroiden ulkomaankauppaa kuvaavien tilastojen kokonaisuutta uudistetaan merkittävästi. Tullin tuottamassa tavaroiden ulkomaankauppa -tilastossa on käynnistynyt EU-jäsenmaiden välinen vientitietojen vaihto tilastovuodesta 2022 lähtien. Sisäkaupan tilastojen tuonin tiedonkeruu muuttuu vähitellen ja yritysten tiedonantorasite vähenee, kun tuontitietoja aletaan täydentää toisen jäsenmaan keräämien vientitietojen avulla. Pidemmällä aikavälillä on tarkoitus korvata osittain Tullin tuontitietojen kotimaista tiedonkeruuta muilta EU-jäsenmailta saaduilla tiedoilla.

Arvonlisäpohjaisen ulkomaankaupan indikaattorit antavat perinteisiä ulkomaankaupan bruttoarvoja moniulotteisemman kuvan Suomesta osana globaaleja arvoketjuja. Kokeellisena tilastona julkaistavien tietojen laatua ja sisältöä kehitetään käyttäjätarpeet huomioiden. Lisäksi yritysten kansainvälistymisen asteesta sekä taustatekijöistä saadaan tuoretta tietoa, kun globaaleista arvoketjuista ja toimintojen ulkoistamisesta julkaistaan tilasto vuoden 2025 alussa.

Suhdannetietoja taloudesta tarjotaan aiempaa kattavammin ja nykyistä nopeammin. Kaikki toimialoittaiset liikevaihtokuvaajat julkaistaan vuoden 2024 helmikuusta lähtien vain kerran kuukaudessa ja julkaisemisen viive on noin 30 päivää. Kokeellisena tilastona ilmestynyt päätoimialojen liikevaihtokuvaaja

---

¹⁰ [Micro Data Linking](#)

lakkautetaan samassa yhteydessä. Suhdannetilastot julkistetaan uudella perusvuodella pääosin vuoden 2024 alkupuolella, ja samalla tiedot lasketaan uudestaan perusvuodesta 2021 alkaen. Tietosisältö laajenee tällöin kattamaan myös rakentamispalveluiden viennin. Myös kaupan toimialatietojen tarkkuuteen tulee muutoksia.

Yritysrakennetta kuvaavien tilastojen kehittäminen jatkuu. Yritystukitilaston tietosisältö laajentuu edelleen verotukien ja uusien tukiohjelmien osalta vuonna 2024. Suunnitelmana on myös julkaista nykyistä laajemmin tietoja yritysdemografiasta, kasvuyrityksistä sekä yritysten omistajanvaihdoksista.

[Hinta- ja kulutustilastot](#) muodostavat tärkeän osan talouden kokonaiskuvasta. Tilastojen avulla mitataan muun muassa kuluttajien luottamusta talouteen, kotitalouksien kulutusta ja kulutuksen rakennetta sekä hintojen kehitystä.

Kuluttajahintaindeksi kuvaa kotitalouksien Suomessa ostamien tavaroiden ja palveluiden hintakehitystä. Kuluttajahintaindeksiä käytetään yleisenä inflaation mittarina. Hintaindeksin kattavuutta ja laatua parannetaan uusien aineistojen ja uusien menetelmien avulla. Tavoitteena on myös kehittää ja julkaista väestöryhmittäisiä inflaatiotietoja vuonna 2024. YK:n uudistettu COICOP-luokitus otetaan käyttöön kuluttajahintaindeksissä seuraavan perusvuoden vaihdon yhteydessä vuonna 2026. Kansainvälinen hintavertailu -tilastossa tietoja julkaistaan uuden luokituksen mukaisesti ensimmäisen kerran vuonna 2026.

Kotitalouksien kulutuksen tärkein tietolähde on noin viiden vuoden välein toteutettava kulutustutkimus. Vuoden 2022 kulutustutkimuksessa kerättyjä tietoja kotitalouksien kulutuksen rakenteesta ja muutoksista sekä kulutuseroista väestöryhmittäin julkaistaan lisää vuoden 2024 aikana. Myös kotitalouksien kulutus -tilastossa otetaan käyttöön uudistettu COICOP-luokitus, jotta aineisto toimii pohjana myös kansantalouden tilinpidon ja kuluttajahintaindeksin tuleville luokitusuudistuksille.

Maatalouden hintaindeksien julkistamisessa vastataan asiakastarpeeseen poikkeuksellisen suurten hintamuutosten aikana. Tilastokeskus jatkaa tietojen julkistamista kuukausitasolla neljännesvuositiedon sijasta vuonna 2024. Myös energian hintoihin liittyvään suureen tietotarpeeseen pyritään vastaamaan selvittämällä mahdollisuutta julkistaa sähkön hintatietoja kuukausittain ja aiempaa nopeammin

[Asumisen ja rakentamisen tilastot](#) kuvaavat asuntojen ja rakennusten elinkaarta niiden rakentamisvaiheesta asuntokauppaan tai vuokrauskäyttöön sekä asuntojen ja rakennusten korjaamisen ja ylläpidon kustannuksia. Lisäksi tilastot kuvaavat asunto- ja rakennuskannan rakennetta sekä ihmisten asuinoloja.

Asumisen ja rakentamisen tilastoinnin kehittäminen keskittyy tulevina vuosina erityisesti hintaindekseihin. Toimitilaindikaattoreiden kehittämistyötä jatketaan vuoden 2024 aikana ja uudistamisessa keskitytään erityisesti toimitilojen hintaindeksin kehittämiseen. Uusia tietoja pyritään julkaisemaan vuonna 2024. Kiinteistön ylläpidon kustannusindeksin painorakenne päivitetään vastaamaan tuoreempaa perusvuotta kesäkuun 2024 julkaisussa.

Tulevina vuosina panostetaan kansainvälisesti vertailukelpoisten asumisen hintaan liittyvien indeksisarjojen kehittämiseen. Tällaisia ovat asuntojen ja omistusasumisen hintaindeksien kehittäminen sekä yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin tietopohjana olevan asuntojen vuokraindexin laadun parantaminen. Omistusasumisen tilastoinnin menetelmiä, tietojen ajantasaisuutta sekä laatua parannetaan, sillä omistusasumisen tilastotiedot halutaan pidemmällä aikavälillä mukaan yhdenmukaistettuun kuluttajahintaindeksiin. Asuntojen vuokratiedoista tuotetaan uuteen aineistoon pohjautuva kokeellinen tilasto vuonna 2024.

Tilastokeskus ottaa rakennus- ja asuntotilastoissa käyttöön vuonna 2025 Suomen ympäristökeskuksen Ryhti-järjestelmästä saatavat aineistot. Käyttönoton yhteydessä tilastotuotantoprosessia tehostetaan ja modernisoidaan. Ensimmäisessä vaiheessa varmistetaan nykyisten tietojen tuotannon jatkuvuus, mutta myöhemmin aineistot mahdollistavat myös uudet tietotuotteet.

Vihreän siirtymän tilastoinnin kehittäminen liittyy myös rakennus- ja asuntotilastojen tietoihin, joiden laatua parannetaan kehittämällä ilmastomuutoksen kannalta relevanttia tietopohjaa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi rakennusten lämmitysjärjestelmätiedon laadun parantamista siten, että asumisen energiakulutustilasto voidaan tuottaa jatkossa rakennuskohtaisista tiedoista. Ensimmäisiä tuloksia julkaistaan kokeellisena tilastona vuonna 2024. Rakennukset ja kesämökkit -tilaston tiedot julkaistaan vuonna 2024 vain vuositietoina.

Maanmittauslaitoksen tuottamassa kiinteistöjen kauppahintatilastossa pyritään parantamaan kauppahintarekisterin tietosisällön luotettavuutta ja laatua vuonna 2024.

3 Innovaatiot ja digitalisaatio

3. Innovaatiot ja digitalisaatio

Digitalisaatio on merkittävä yhteiskunnan toimintaa muovaava tekijä. Digitalisaation ohella tutkimus- ja kehittämistoiminnalla sekä innovaatioilla on keskeinen merkitys talouden kilpailukyvyn kannalta. Innovaatioita ja digitalisaatiota kuvaa kaikkiaan viisi eri tilastoa innovaatiotoiminnasta, tutkimus- ja kehittämistoiminnasta sekä tieto- ja viestintätekniiikan käytöstä.

Yritysten tietotekniikan käyttöä selvitetään vuosittain tietotekniikan käyttö yritysissä -tilastossa. Sen avulla saadaan tietoa esimerkiksi digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisestä liiketoiminnassa. Tilastossa julkaistaan tulevina vuosina säännöllisesti tietoa mm. datan hyödyntämisestä ja tekoälyn käytöstä.

Väestön internetin käytön yleisyyttä ja käyttötarkoituksia kuvaa vuosittain julkaistava väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö -tilasto. Tilasto tarjoaa väestöryhmittäisiä tietoja muun muassa verkkomedioiden, sosiaalisen median, viranomaisten ja julkisen hallinnon verkkopalvelujen käytöstä sekä verkkokaupasta. Tilastossa julkaistaan tietoja myös internetin käytön ongelmista, tietoturvasta ja tietosuojasta.

Digitalisaation etenemistä seurataan ja mittaamista kehitetään sekä EU:ssa että kansallisesti. Tilastokeskus osallistuu EU:n ja Suomen digikompassien kehittämistyöhön.

Vuosittain julkaistava tutkimus- ja kehittämistoimintatilasto kuvaa tutkimukseen ja tuote- ja prosessikehittämiseen käytettyjä resursseja. Tilaston avulla seurataan esimerkiksi hallitusohjelmassa asetettua tavoitetta tutkimus- ja kehittämistoimintamenojen osuudesta suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan julkisesta rahoituksesta saadaan tietoja vuosittain ilmestyvästä tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa -tilastosta. Se kuvaa toiminnan T&K-rahoitusta hallinnonaloittain, organisaatioittain ja yhteiskuntapoliittisen tavoiteluokan mukaan. Tilaston avulla seurataan myös hallitusohjelmassa asetettua tavoitetta nostaa julkisen rahoituksen tutkimus- ja kehittämismenojen osuutta suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Joka toinen vuosi julkaistava innovaatiotoiminta-tilasto kuvaa yritysten innovaatiotoimintaa, sen yleisyyttä, luonteenpiirteitä ja potentiaalia, sekä yritysten toimintaympäristöön ja innovaatiotoimintaan läheisesti liittyviä tekijöitä ja teemoja. Yritysten innovaatiotoimintaa vuosina 2020–2022

kartoittaneen yrityskyselyn tulokset julkaistaan keväällä 2024. Tietoa julkaistaan muun muassa innovaatiotoiminnan harjoittamisen ja sen eri muotojen yleisyydestä, yhteistyöstä, toiminnan rahoituksesta ja julkisesta rahoitustuesta sekä ympäristöhyötyjä tuottaneiden innovaatioiden käyttöönnotosta. Tilasto tarjoaa myös uutta näkökulmaa siihen, miksi yrityksen innovaatiotoimintaa ei ollut ilmoitettua laajempaa.

Yritysten innovaatiotoimintaa kartoittaneen yrityskyselyn tulokset julkaistaan keväällä 2024. Tilasto tarjoaa myös uutta näkökulmaa siihen, miksi yritysten innovaatiotoimintaa ei ollut ilmoitettua laajempaa.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja innovaatiotoiminta-aineistojen yhdisteltävyyttä muiden yritystilastojen aineistoihin kehitetään EU-yhteistyössä. Yhdistämisen avulla on mahdollista tuottaa uutta tietoa esimerkiksi tutkimus- ja kehittämistoimintaan panostavien yritysten kehityksestä suhteessa muihin yrityksiin. Vuonna 2024 tuotetaan yritysten innovaatiotoiminta- ja tilinpäätösaineistojen pohjalta kokeellinen tilasto, jonka tavoitteena on tarkastella innovaatiotoimien vaikutusta yritysten toimintaan ja talouteen.

4 Yhteiskunta ja yhdenvertaisuus

4. Yhteiskunta ja yhdenvertaisuus

Yhteiskuntaan ja yhdenvertaisuuteen liittyviä ajankohtaisia aiheita ovat hyvinvointi, väestön ikärakenteen muutokset, työllisyystilanne sekä maahanmuutto. Yhteiskuntatilastojen kehittämisessä painotetaan tiedon katvealueiden täydentämistä sekä uusien sähköisten tiedonkeruumenetelmien käyttöönottoa. Tietojen kansainvälisen vertailtavuuden parantaminen auttaa suomalaisen yhteiskunnan tilanteen hahmottamisessa. Yhteiskuntaa ja yhdenvertaisuutta kuvaavia tilastoja tuotetaan seuraavista aiheista: väestö ja yhteiskunta, työ, palkat ja toimeentulo, koulutus, kulttuuri, media ja ajankäyttö sekä terveys ja sosiaaliturva.

[Väestö ja yhteiskunta](#) -tilastot sisältävät tietoja väestön muutoksesta ja väestörakenteesta sekä väestöennusteen. Väestötilastot kattavat tiedot syntyvyydestä, kuolleisuudesta, perheistä, muuttoliikkeestä ja kuolemansyistä. Demokratian tilaa seurataan vaalitulosten avulla. Rikos- ja oikeustilastot kuvaavat rikollisuuden ja pakkokeinojen, velkajärjestelyjen ja ulosottojen kehitystä Suomessa. Näiden lisäksi tuotetaan tietoa sukupuolten tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta.

Yhteiskuntatilastojen kehittämiseen vaikuttaa voimakkaasti vuonna 2021 voimaan astunut sosiaalitulosten puiteasetus (IESS¹¹), jonka myötä tilastojen tietosisältöjä uudistetaan ja tietoja yhdenmukaistetaan EU-maissa aiempaa tarkemmalla tasolla. Asetus koskee mm. tulo- ja elinolotutkimukseen, työvoimatutkimukseen, aikuiskoulutustutkimukseen ja kotitalouksien kulutustutkimukseen liittyvien tilastojen tuotantoa ja tietosisältöjä.

Vuotta 2021 koskevat EU:n väestönlaskentatilastot julkaistaan Eurostatin Census Hub -palvelussa kesäkuun 2024 loppuun mennessä. Palvelussa julkaistaan tietoa kaikista EU-maista eri aluetasoilla mm. väestöstä, perheistä, asumisesta, työssäkäynnistä ja koulusrakenteesta. Yhteensä palvelussa on yli sata tietokuutiota. Koronapandemian aikana aloitettua viikoittaista tilastoa kuolleiden määristä julkaistaan kuukausittain myös vuonna 2024. Väestötilastojen kehysasetuksen (ESOP¹²) valmistelu on kesken, ja se tulee luomaan pidemmän aikavälin kehittämisen raamit väestötilastoihin sekä väestö- ja asuntolaskentaan.

11 IESS, Integrated European Social Statistics

12 ESOP, European Statistics on Population

Myös maahanmuuttoa kuvaavaa tilastointia kehitetään vastaamaan lisääntyviä tietotarpeita. Vuoden 2024 aikana julkaistaan ulkomaalaisväestön koulutusestimaatti ja täydennetään maahanmuuttoa koskevia tietoja oleskelulupa-aineiston tiedoilla. Maahanmuuttoviraston raportointi- ja tilastointijärjestelmän uudistamisprojektin (2020–2024) tavoitteena on siirtää Euroopan tilastojärjestelmään kuuluvien tilastojen tuotanto pohjautuvaksi uuteen tietovarantoon.

Kuolemansyiden tilastoinnissa otetaan käyttöön Maailman terveysjärjestö WHO:n uuden tautiluokitusjärjestelmän mukainen luokitus aikaisintaan vuodesta 2026 alkaen. Tautiluokitusjärjestelmän (ICD-11:n¹³) käyttöönoton valmistelut on aloitettu Suomessa vuonna 2023. Lisäksi kuolemansyytilaston julkaisemisen nopeuttamista tavoitellaan pidemmällä aikavälillä.

Sukupuolten tasa-arvoa kuvataan useiden tilastojen avulla, ja työn alla on myös yhdenvertaisuuden tilastoinnin edistäminen. Tasa-arvotilastoinnissa käynnistetään julkaisemisen uudistustyö, jossa tavoitteena on laajentaa tietojen verkkojulkaisemista. Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021 -tutkimuksen loppuraportti julkaistiin elokuussa 2023 ja raportointia aineistosta on tarkoitus jatkaa lähivuosina.

[Maahanmuuttoon liittyvät tietotarpeet kasvavat jatkuvasti.](#)
[Vuonna 2024 julkaistaan uutta tietoa ulkomaalaisväestön koulutuksesta.](#)

Tilastokeskus tuottaa kaikista valtakunnallisista vaaleista viralliset tilastot. Vuonna 2024 Suomessa järjestetään presidentinvaali ja europarlamenttivaalit. Tilastotietoja julkaistaan esimerkiksi ehdokkaista, valituista, äänioikeutetuista, äänestäneistä sekä puolueiden kannatuksesta. Tilastoja esitetään aiempaa enemmän aikasarjoina. Sähköisen äänioikeusrekisterin käytön odotetaan laajenevan, ja tämä tulee mahdollistamaan äänestyskäyttämisen laajemman analysoinnin.

[Työ-, palkat- ja toimeentulotilastoissa](#) tuotetaan tietoja työmarkkinoiden tilanteesta kuten työllisyydestä, työttömyydestä ja avoimista työpaikoista. Lisäksi tilastoidaan työoloja, työtaisteluita ja työvoimakustannuksia. Väestön tulotasoa kuvataan useiden palkka- ja tulotilastojen avulla. Väestön toiminnan ja toimeentulon kokonaiskuvaa täydentävät tilastot veloista ja varallisuudesta

---

13 International Classification of Diseases

sekä elinoloista. Kelan toimeentuloturvaetuuksien (esim. työmarkkinatuki, perustoimeentulotuki, vanhempainpäiväraha ja opintotuki) tilastot täydentävät tietoja väestön toimeentulosta. Tulojen jakautumista väestöryhmittäin kuvataan kattavasti tulonjakotilastossa.

Työvoimatutkimus kuvaa väestön osallistumista työmarkkinoille. Tutkimuksen tiedot kerätään kuukausittain otostutkimuksella. Vuoden 2024 aikana julkaistaan uutta tietoa eläkeläisten työhön osallistumisesta ja kerätään tietoja nuorista työmarkkinoilla. Työllisyyden kehittymistä voi seurata työvoimatutkimuksen ja työssäkäyntitilaston lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston avulla, joka perustuu TE-toimistojen ja kuntakokeilujen käyttämän asiakasrekisterin tietoihin. Lähdejärjestelmiin on tulossa muutoksia TE-palveluiden siirtyessä kunnille vuoden 2025 alussa, jolloin tulee turvata työnvälitystilastoinnin tietolähteiden ja tuotannon jatkuvuus.

Aihealueen tilastointia kehitetään hyödyntämällä tilastotuotannossa uusia tietoaaineistoja kuten esimerkiksi tulorekisterin palkka-, eläketulo- ja etuustietoja. Uusien aineistojen pohjalta tuotetaan useita kokeellisia tilastoja kuten kuukausittainen palkat ja palkkiot -tilasto, työssäkäyntitilaston tarkennettu pääasiallinen toiminta -tilasto sekä väestön pääasiallinen toiminta kuukausittain -tilasto. Tulorekisterin tietojen avulla on myös tarkoitus kehittää pienten yritysten palkkatietoja koskevaa tilastointia, joka tulee lakisääteiseksi käynnissä olevan EU-lainsäädäntötyön¹⁴ valmistuttua vuonna 2026.

Vuonna 2024 aloitetaan seuraavan neljän vuoden välein tehtävän työvoimakustannustutkimuksen tietojen tuotanto ja määrävuosin toteutettavan EU-palkkarakennetilaston tiedot toimitetaan Eurostatiin tilastovuodelta 2022. Vuoden 2023 työolotutkimuksen erityisteemana on työelämän ekologinen kestävyys. Työolotutkimuksen tuoreita tietoja julkaistaan useassa eri julkistuksessa vuonna 2024. Hyvinvointialueiden käynnistyminen vuoden 2023 alussa näkyy vielä useassa aihealueen tilastossa vuonna 2024, kun julkistetaan tietoja hyvinvointialueiden henkilöstön lukumääristä ja palkoista.

Vuonna 2024 elinolotilastossa julkaistaan tietoja työmarkkinoista ja asumisesta. Tiedot pohjautuvat EU-SILC¹⁵ -tutkimukseen. Lisäksi vuonna 2024 kerätään kolmen vuoden välein tuotettavia tietoja lapsista sekä kuuden vuoden välein tuotettavia tietoja palveluiden saatavuudesta. Vuonna 2024 toteutetaan kotitalouksien varallisuus -tilaston tiedonkeruu, ja tietoja julkaistaan vuonna 2025.

---

14 LMB, Labour Market statistics on Businesses

15 EU Statistics on Income and Living Conditions

Kela on keskeinen sosiaaliturvan toimeenpanija Suomessa. Sosiaaliturvalla tasataan perheiden ja yksilöiden välisiä tuloeroja ja taataan kaikille riittävä toimeentulo. Tilastotietoja sosiaaliturvasta on saatavilla Kelan [tietotarjottimen](#) kautta. Tietotarjotin kokoaa yhteen paikkaan Kelan tuottaman tutkimus- ja tilastotiedon.

Tietotarjottimen uusi datasovellukset-sivu sisältää myös runsaasti tietoa alueittain. Hyvinvointialueiden tietopakettissa voi vertailla Kelan etuuksien jakautumista hyvinvointialueittain vuositasolla. Alueen tilannekuvasta saa kuukausittain päivittyviä tietoja Kelan etuuksien saajista ja maksetuista etuuksista hyvinvointialueilla ja kunnissa. Työkyvyttömyysindeksi kuvaa työkyvyttömyyden yleisyyttä hyvinvointialueilla suhteessa koko maan väestöön. Työkyvyttömyysindeksi on osa Kansallista terveysindeksiä, jonka tuottavat yhteistyössä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, Kela, Eläketurvakeskus ja Tilastokeskus.

Eläketurvakeskus (ETK) tuottaa tilastotietoja eläkkeensaajista. Tilastojen tuotanto pohjautuu Suomen työeläkejärjestelmän rekistereihin ja Kelan eläkerekistereihin.

[Koulutustilastoissa](#) julkaistaan tietoja oppilaitoksista, koulutuksesta, väestön koulutusrakenteesta ja opiskelijavirroista. Koulutustilastoissa on siirrytty käyttämään yhä enemmän opetushallinnon uusia tietovarantoja. Näin on pyritty vähentämään tiedonantorasitetta, nopeuttamaan tilastojen julkaisemista sekä monipuolistamaan tilastotuotantoa. Viimeisimpänä otettiin käyttöön varhaiskasvatuksen tietovaranto (Varda), jonka tietojen pohjalta on aloitettu varhaiskasvatuksen tilastointi.

Tutkintorekisterin kattavuutta parannetaan etsimällä ratkaisuja ulkomailta suoritettujen tutkintotietojen täydentämiseksi. Yritysten henkilöstökoulutus -tilasto tuotetaan viiden vuoden välein, seuraavan kerran tilastovuodelta 2025. Kuuden vuoden välein toteutettavan aikuiskoulutukseen osallistuminen -tilaston vuoden 2022 aineistosta julkaistaan tuloksia vuonna 2024.

Yhteiskuntatilastoihin kuuluvat myös [kulttuuria, mediaa ja ajankäyttöä](#) kuvaavat tilastot. Suomalaisten ajankäytön rakennetta kymmenen vuoden välein selvittävän ajankäyttötutkimuksen vuoden 2020–2021 aineistosta julkaistaan uusia tietoja ja muodostetaan tutkimuskäyttöön palveluaineistoja tarpeen mukaan (esim. kotitalousaineisto ja viikkopäiväkirja-aineisto).

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) tuottaa tilastoja [sosiaali- ja terveydenhuollon](#) eri aihealueilta päätöksenteon, kehittämisen ja tutkimuksen

tueksi. THL:ssä tehdään lähivuosina kehittämistyötä kansallisen sote- ja hyte¹⁶ -tietovarannon kehittämiseksi, joka palvelee laajasti sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tietojen toisiokäyttöä. Lisäksi kehitetään tiedonkeruun ja raportoinnin työkaluja, joita otetaan käyttöön asteittain. Vuonna 2024 erikoissairaanhoidon hoitopääsyn tiedonkeruussa otetaan käyttöön uusi tiedonkeruutapa, joka nopeuttaa tiedon keräämistä ja julkaisemista sekä parantaa tietojen laatua. Sote-palvelujen talous-, henkilöstö- ja toimintatietojen (TAHTO) rekisterikehityksessä selvitetään muun muassa sote-henkilöstötilaston julkaisemisen nopeuttamisen mahdollisuuksia yhteistyössä muiden virastojen kanssa sekä kehitetään sote-palvelujen yksikkökustannusten tilastointia. Uutena kokonaisuutena THL alkaa keräämään tietoja alueiden potilas- ja asiakasvastaavista.

Vuonna 2024 toteutetaan useampia tilauksesta tehtäviä tilastotutkimuksia, kuten Tasa-arvobarometri, Raskaussyrjintä, Suhteellinen tulotieto sekä Kansallinen turvallisuuskysely.

THL:n vastuulla olevaa sote-tilastointia uudistetaan asteittain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain mukaiseksi. Laissa on velvoite yhteensovittaa tilasto- ja rekisteritietojen tietorakenteet Kanta-palvelujen asiakas- ja potilastietojen tietorakenteiden kanssa siten, että laitoksen tarvitsemat säännölliset tiedonkeruut voidaan toteuttaa valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden avulla vuoden 2029 loppuun mennessä. Tämä velvoite muuttaa useiden tilastojen tiedonkeruuta ja samalla parantaa ajantasaisuutta sekä ilmiöalueiden kattavuutta. Nopeimmin muutos näkyy sosiaalihuollon tilastoissa. Vuonna 2023 käynnistynyt uusi sosiaalihuollon seurantarekisteri mahdollistaa sosiaalihuoltoa koskevien tilastojen kokonaisuudistuksen tulevina vuosina. Uusia tietoja mm. sosiaalihuollon asiakkaista julkaistaan kokeellisina tilastoina vuoden 2024 aikana. Lisäksi vuoden 2024 aikana perusterveydenhuollon hoitopääsyn tilastoinnissa pilotoidaan ja hedelmöityshoitorekisterin uudistuksessa hyödynnetään Kanta-palveluista saatavia tietoja. Myöhemmin tilastointiin saadaan myös uusia tietoja muilta ilmiöalueilta kun THL:n tiedonsaantioikeus laajenee mm. valmiuden ja varautumisen tilannekuvatietoihin, terveydenhuollon laite- ja tarviketietoihin sekä ensihoitoa ja sosiaalipäivystystä koskeviin hätäkeskustietoihin.

Työterveyslaitoksen tuottamaa ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt -tilaston sisältöä laajennetaan uusilla tiedoilla, joiden avulla voidaan ryhmitellä aiempaa

---

¹⁶ Hyte, Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

paremmin altisteita ja sairauksia. Lisäksi tehdään kehittämistoimia, jotka vaikuttavat kansalliseen tilastointiin ja ammattitaudeista saatavaan aineistoon.

Säännöllisesti julkaistavien yhteiskuntatilastojen antamaa kuvaa yhteiskunnasta laajennetaan vuonna 2024 myös useiden tilaustutkimusten avulla. Tällaisia ovat muun muassa Tasa-arvobarometri, Raskaussyrjintä, Suhteellinen tulotieto, Kansallinen turvallisuuskysely sekä Kansalaispulssi. Tasa-arvobarometrillä tutkitaan, millaisia kokemuksia eri sukupuolta olevilla ja eri ikäisillä ihmisillä on tasa-arvosta ja sen toteutumisesta eri elämänalueilla, kuten työ- tai opiskeluelämässä. Raskaussyrjintäselvityksen tavoitteena on koota kattavaa ja ajankohtaista tietoa raskaus- ja perhevapaasyrjinnän määrästä, koetusta ja havaitusta syrjinnästä sekä viranomaisten tietoon tulleista syrjintäepäilyistä. Suhteellinen tulotietotutkimus toteutetaan yhteistyössä Kauppakorkeakoulu Hankenin kanssa ja siinä selvitetään koulutuksen, työelämän ja taloudellisten valintojen sekä arvojen, uskomusten ja hyvinvoinnin välisiä kausaalisia yhteyksiä 35–45-vuotiaiden, työvoimaan kuuluvien suomalaisten keskuudessa. Kansallisessa turvallisuuskyselyssä selvitetään rikollisuuden uhriksi joutumista sekä rikoskäyttäytymistä. Kansalaispulssi-tutkimus jatkuu, ja sen avulla selvitetään kansalaisten mielipiteitä ajankohtaisista aiheista, viranomaisten toiminnasta sekä vastaajien mielialasta ja tulevaisuuden odotuksista. Kansalaispulssi toteutetaan valtioneuvoston toimeksiannosta.

5

Kestävä kehitys ja ympäristö

5. Kestävä kehitys ja ympäristö

Ilmastonmuutos, luontokato ja niiden hillitsemiseksi tehtävät toimet edellyttävät tilastoinnin laajentamista. EU:n ilmasto- ja energiapolitiikka tuo jäsenmaille sitovia ja myös kiristyviä tavoitteita ja velvoitteita, joiden seurantaan tarvitaan laajasti tietoja. Myös energiamarkkinat ovat muuttuneet merkittävästi muutamassa vuodessa. Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja Lähi-idän tilanne ovat tuoneet energiamarkkinoille epävakautta, mikä on synnyttänyt uusia tietotarpeita. Lisäksi energiatehokkuutta, kestävästä kehitystä, kiertotaloutta, luomutuotantoa ja vähäpäästöisiä liikennemuotoja kuvaaville tilastotiedoille on tarve. Kestävästä kehitystä ja ympäristöstä kuvaavia tilastoja tuotetaan seuraavista aiheista: energia, ympäristö, maa-, metsä- ja kalatalous sekä liikenne ja matkailu.

[Energia-](#) ja [ympäristötilastojen](#) kehittäminen painottuu lähivuosina EU:n energiatilastoasetuksen ja ympäristötilinpitoasetuksen¹⁷ säätelien tilastojen laajentamiseen ja tarkentamiseen.

Energiatilastoinnissa keskitytään vuosina 2024–2025 parantamaan uusiutuvan energian tuotantoon ja käyttöön sekä uuden teknologian käyttöönottoon liittyvää tietosisältöä. Polttoaineiden kestävyys näkyy jatkossa entistä selkeämmin myös tilastoinnissa. Muun muassa vetyä ja uusia synteettisiä polttoaineita kaavillaan fossiilisten polttoaineiden korvaajaksi esimerkiksi teollisuuden prosesseissa ja liikenteessä. Aihealueen tilastojen sisältö laajenee, kun tuuli- ja aurinkovoiman rinnalle nousee energiavarastoja sekä lämmityksessä hyödynnetään hukkalämpöjä, ympäristöstä talteenotettavia lämpöjä ja rakennuksiin integroitua lämmitysratkaisuja. Energiajärjestelmän muutos ja teknologian kehitys tuovat mukanaan uusia alueita myös tilastoitaviksi. Kaikkien sektoreiden ja päätoimialojen energian kulutuksen tilastointia kehitetään. Merkittävimmät muutokset koskevat palvelualoja ja rakennettua ympäristöstä koskevaa energiakäyttöä. Lisäksi tuotetaan uutta ja tarkempaa tietoa eri liikennemuotojen energiakäytöstä vuodesta 2024 alkaen.

Tilastokeskus kehittää edelleen energia- ja päästötietoihin liittyvää tilastotuotantoa lähivuosina. Energia-, jäte- ja päästötietojen tuottamista uudistetaan käynnissä olevalla kehittämishankkeella, jonka tavoitteena on muun muassa parantaa tietojen laatua ja tukea Tilastokeskuksen valmiutta

---

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 691/2011 muuttaminen tiettyjen ympäristötilinpitoa koskevien moduulien käyttöön ottamiseksi

vastata aihealuetta koskeviin tietotarpeisiin vuodesta 2025 alkaen. Lisäksi tavoitteena on kehittää uusi liikenteen ja työkoneiden energia- ja päästötietojen laskentajärjestelmä ja julkistaa uutta tietoa vuodesta 2025 lähtien.

Ympäristötilinpitoasetus laajenee kattamaan ympäristötuet, metsätilinpidon sekä ekosysteemitilinpidon. Ympäristötuet-tilaston säännöllinen tuotanto aloitettiin vuonna 2023. Ekosysteemitilinpidon ja metsätilinpidon tiedontuotannon valmistelua jatketaan yhteistyössä Tilastokeskuksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen kesken. Tilastoinnin alkamisvuoteen ja raportointivaatimuksiin liittyvää lainsäädäntöä käsitellään parhaillaan.

EU:n ilmasto- ja energiapolitiikka tuo jäsenmaille sitovia ja kiristyviä tavoitteita ja velvoitteita, joiden seurantaan tarvitaan laajasti tietoja.

Kasvihuonekaasut-tilasto perustuu YK:n ilmastosopimuksen ja Pariisin sopimuksen mukaiseen kansallisten kasvihuonekaasupäästöjen ja -poistumien raportointiin, mikä tehdään vuosittain myös EU:lle. Kansainvälisten veloitteiden lisäksi kasvihuonekaasuinventaarion tietojen avulla seurataan ilmastolain mukaista kansallista hiilineutraaliustavoitetta vuodelle 2035. Lisäksi inventaariotietoja käytetään vuosittain valtioneuvoston eduskunnalle antamassa ilmastovuosikertomuksessa. Tietojen avulla kerrotaan Suomen päästökehityksestä ja seurataan etenemistä kohti asetettuja päästövähennystavoitteita.

Pariisin sopimuksen mukainen inventaarioraportointi tehdään ensimmäisen kerran vuoden 2024 lopussa osana kaksivuotisraporttia¹⁸. Tilastokeskus koordinoi Suomen ensimmäisen kaksivuotisraportin valmistelua, joka toteutetaan yhteistyössä eri ministeriöiden ja asiantuntijalaitosten kanssa. Raportti kuvaa laajasti muun muassa maamme ilmastopolitiikkatoimia, kasvihuonekaasujen päästötrendejä ja päästöjen kehitysennusteita, ilmastomuutoksen vaikutuksia ja sopeutumista ilmastomuutokseen, päästövähennysveloitteiden saavuttamista sekä kehittyville maille ilmastotoimiin suunnattua tukea.

Kansallisen ja kansainvälisen ilmastopolitiikan ja erityisesti hiilineutraaliustavoitteen toteutumista kuvaavien seurantamittareiden tarve on suuri. Kansallisen kasvihuonekaasujen päästöinventaarion laskentaa

---

18 Biennial transparency report

parannetaan jatkuvasti. Esimerkiksi maataloussektorilla uudistetaan nautojen typeneritys- ja ruuansulatusmetaanilaskentaa hyödyntäen kansallista dataa vuoden 2024 raportoinnissa. Inventaarioon tehtävät menetelmämuutokset ja uudet lähtötiedot kuten maankäyttösektorin pinta-alatiedot huomioidaan aikasarjassa, minkä vuoksi myös aiempien vuosien nielut ja päästöt tulevat muuttumaan.

Ilmatieteen laitoksen tuottamissa ilmastotilastoissa esitetään tietoja mm. vuoden keskilämpötilasta, sademäärästä, ilmanpaineesta, kosteudesta, lumensyvyydestä, tuulesta ja auringonpaisteesta sekä kokonaissäteilystä. Tilastot perustuvat ilmastotietokannan sääasemahavaintoihin. Tilastoihin ei ole odotettavissa muutoksia lähivuosina.

Suomen ympäristökeskuksen (Syke) hydrologiset havainnot -tilastot sisältävät tietoa mm. sademäärästä, lumen vesiarvosta, vedenkorkeudesta, pintaveden lämpötilasta, virtaamasta ja jäänpaksuudesta. Hydrologisten havaintojen tilastointia kehitetään, jotta saadaan tarkempaa tietoa ilmastomuutoksen vaikutuksista vesivaroihin. Vuosien 2023–2024 aikana kehitetään erityisesti lumen vesiarvon tilastointia.

Luonnonvarakeskus (Luke) tuottaa pääosan Suomen [maa-, metsä- ja kalatalouden tilastoista](#) sekä metsästystilaston. Maataloustilastojen EU-lainsäädännön uudistaminen on saatu lähes valmiiksi. Maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia säätelevä SAIO¹⁹- asetus tuli voimaan vuoden 2022 lopussa ja sitä sovelletaan vuodesta 2025 alkaen. Asetuksen myötä Luken eläintuotanto-, kasvi-, hinta-, kasvinsuojeluaine- ja ravinnetasetilastot uudistuvat ja laajenevat hieman. Seuraavan maatalouden rakennetutkimuksen tiedonkeruu alkoi vuoden 2023 lopussa ja jatkuu alkuvuonna 2024. Tulokset julkaistaan pääosin vuonna 2025.

EU-tilastoasetukset eivät suoraan säätele Luken metsätilastoja ja niiden tuottamista. Tilanne muuttuu jatkossa, sillä metsätilinpidon tilasto on muuttumassa asetus pohjaiseksi osana ympäristötilinpidon tilastointia koskevaa asetuslaajennusta.

Käynnissä oleva kalataloustilastojen EU-lainsäädännön kehittäminen yhdessä valvonta-asetuksen uudistamisen kanssa johtanee muutoksiin vapaa-ajankalastuksen tilastossa. Uudistuvassa kalastus- ja vesiviljelytilastoasetuksessa otetaan huomioon uuden valvonta-asetuksen edellyttämä vapaa-ajankalastuksen rekisteröinti. Niin vapaa-ajankalastajat,

---

19 SAIO, Statistics on Agricultural Input and Output

heidän aluksensa, saaliinsa, tahaton sivusaalis kuin tietyt pyydyksetkin tulevat siirtymäajan jälkeen rekisteröitäviksi. Muutoksen vaikutusta arvioidaan ja tarvittaessa siihen reagoidaan vapaa-ajankalastuksen tilaston sisällössä sekä tilastokyselyssä. Asetusvalmistelu on kesken ja valmistunee aikaisintaan vuonna 2024.

Luke julkaisee tilastojen lisäksi erilaisia indikaattoritietoja. [Biotalous lukuina](#) -verkkosivustolla julkaistaan tilastotiedot Suomen biotalouden kehityksestä. Laskelmat on tehty Luken ja Tilastokeskuksen yhteistyönä. Biotalouskehitystä toimialoittain seurataan seuraavilla mittareilla: tuotos, arvonlisäys, investoinnit, työllisten määrä ja vienti. Päälähteenä käytetään Tilastokeskuksen laatimaa kansantalouden tilinpitoa. Biotalous seurantatietoja on kehitetty Tilastokeskuksen ja Luken yhteisessä projektissa vuoden 2023 aikana. Projektin tulosten käyttöönotosta päätetään vuonna 2024. Luke julkaisee verkkosivuillaan myös [maaseutuohjelman indikaattorit](#) (CAP-mittaristo). Kokonaisuuden nimi muuttuu uuden ohjelmakauden myötä EU:n yhteisen maatalouspolitiikan indikaattorit -palveluksi. Samalla uudistetaan indikaattoreiden tietosisältöä. Uudet kansallisen metsästrategian 2035 [seurantamittarit](#) tulevat myös Luken verkkosivuille vuoden 2024 alussa korvaamaan kansallisen metsästrategian 2025 seurantamittarit.

[Liikenne- ja matkailutilastoissa](#) tuotetaan kattavasti tietoa liikkumisesta, liikkumisvälineistä sekä liikkumisen infrastruktuurista. Tilastoja tuotetaan tie-, vesi-, ilmailu- ja rautatieliikenneverkostosta, verkoston käytöstä ja ajoneuvoista sekä tieliikenteessä tapahtuvista onnettomuuksista. Lisäksi tilastot kuvaavat kotimaan ja ulkomaan matkailua: matkailun määrää ja majoituksen volyyymiä sekä matkustuksen kohteita. Aihealueen tilastovalikoimaa täydentävien vuokramökkilaston sekä riistaonnettomuustilaston ja liikenneverkot-tilaston tuottamista jatketaan kokeellisina tilastoina.

Tulevien vuosien aikana kehitetään tilasto, joka kattaa tiedot kotimaisten ja ulkomaisten alustojen kautta välitettävästä lyhytaikaisesta majoituksesta.

Liikennetilastojen tietosisältö laajenee lähivuosien aikana mm. liikenteen päästölaskennan kehittämisen yhteydessä. Lisäksi tieliikenneonnettomuustilaston sisältöä kehitetään julkaisemalla tietoa muun muassa onnettomuuksissa vakavasti vammautuneista ja tuottamalla tilannekuvaa pyöräilijöiden, mopoilijoiden sekä moottoripyöräilijöiden turvallisuudesta sekä uusista liikkumismuodoista. Tiedontuotannossa tutkitaan

uusien tietoaineistojen hyödyntämismahdollisuuksia. Kehittämistyö liittyy liikenne- ja viestintäministeriön asettaman liikenneturvallisuusstrategian toimenpideohjelman ja sen tehtävien toimeenpanoon.

Suomalaisten matkailu -tilaston julkaisemista laajennetaan vuoden 2024 aikana aloittamalla kuukausittaisten tiedotteiden julkaiseminen. Lisäksi parannetaan kokeellisen vuokramökkitalaston alueellista tarkkuutta ja laajennetaan tilaston tietoja julkaisemalla myös kansainvälisten majoitusalusivustoihin perustuvat yöpymistiedot. Tavoitteena on luoda seuraavien vuosien aikana kattava tilasto majoitustilaston ulkopuolelle jäävästä kotimaisten ja ulkomaisten alustojen kautta välitettävästä lyhytaikaisesta majoitustoiminnasta.

Matkailijamittari kuvaa ulkomaalaisten matkailijoiden määriä, rahankäyttöä, hiilijalanjälkeä sekä matkoihin liittyviä taustatietoja, Matkailijamittarin tietoja on julkaistu kesästä 2023 lähtien Matkailijamittarin [omalla kotisivulla](#), tilastopalvelu Rudolfissa sekä avoimena datana.

6

Alueiden elinvoima

6. Alueiden elinvoima

Laadukkaita aluetietoja tarvitaan taloudellisen, yhteiskunnallisen ja ekologisen kestävyuden seurantaan. Aluetietoja käytetään myös hallinnon tarpeisiin esimerkiksi kuntien valtionosuuksien laskentaan ja EU:n aluetukien määrittelyyn. Erillisinä aluetilastoina tuotetaan aluetilinpitoa, alueellista yritystoimintatilastoa ja paikallishallinnon palkkatilastoa. Lisäksi alueellista tietoa julkaistaan osana lukuisia eri tilastoja ja tietopalveluita. Aluetilastojen kattavuutta tullaan parantamaan erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen (Sote) myötä. Aluetietojen kehittämisessä tarvitaan myös nykyistä parempia paikkatietoja.

Alueellista tilastotarjontaa laajennetaan vuoden 2024 aikana. Muutokset liittyvät erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen (Sote). Vuosittain julkaistava kuntasektorin palkat -tilasto laajenee kattamaan myös hyvinvointialueiden tiedot. Samalla tilaston nimi muuttuu paikallishallinnon palkat -tilastoksi. Lisäksi kansantalouden tilinpidon puolella selvitetään tietojen julkaisemista hyvinvointialueelta kokonaisuudessaan sektorikohtaisten tietojen lisäksi.

Aluetilastoja kehitetään kansainvälisessä yhteistyössä muun muassa osallistumalla Eurostatin kaupunki- ja aluetilastojen tiedonkeruuta²⁰ koskevaan hankkeeseen. Hankkeessa kerätään mm. väestöä, koulutusta, työmarkkinoita ja taloutta koskevia tietoja Suomen yhdeksälle suurimmalle kaupungille ja niitä ympäröiville alueille. Tilastot koostetaan Tilastokeskuksen tuottamien tietojen lisäksi kaupunkien kokoamista tiedoista ja julkaistaan Eurostatin City Statistics -tietokannassa yhdessä Europan muiden kaupunkien kanssa. Tietokanta sisältää pitkiä ja vertailukelpoisia aikasarjoja kaupungeista.

Tilastoaineistojen linkittämistä paikka- ja sijaintitietoihin kehitetään edelleen. Näin parannetaan sijaintitietojen hyödyntämistä muun muassa aluetilastoinnissa ja alueellisissa analyyseissä. Tavoitteena on, että laadukkaat sijaintitiedot olisivat aina hyödynnettävissä tilastotuotannossa, ja että julkaistuja tilastoja olisi mahdollista käyttää paremmin yhdessä kansalliseen paikkainfrastruktuuriin kuuluvien muiden aineistojen ja palveluiden kanssa.

Tilastojen ja paikkatietojen integrointia edistetään osallistumalla kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Tilastokeskuksen koordinoimassa EU-projektissa

---

²⁰ Data collection for City and Subnational Statistics

tuotettiin toimintamalli²¹ sekä esimerkkejä ja ohjeita, jotka auttavat Euroopan tilastojärjestelmän toimijoita tilastojen ja paikkatietojen integroinnissa. Toimintamalli otetaan käyttöön kansallisesti 2023–2024 toteutettavan kansallisen yhteistyöprojektin myötä. Yhteentoimivuuden edistämiseksi on perustettu kansallinen Tilastojen ja paikkatiedon integrointiverkosto yhdessä Maanmittauslaitoksen kanssa.

Tilastokeskus kehittää edelleen myös karttapalvelua, jossa voi katsella ja ladata Tilastokeskuksen avoimia paikkatietoaineistoja sekä laatia teemakarttoja Kuntien avainluku -palvelussa olevia tietoja hyödyntämällä. Avoimia paikkatietoaineistoja ovat muun muassa kuntapohjaiset tilastointialueet (sekä pelkinä rajoina että väestötiedoilla täydennettynä), postinumeroalueet, tilastoruudukot ja tieliikenneonnettomuudet.

---

21 [GSGF Europe](#)

7 Uudet tietolähteet ja menetelmät

7. Uudet tietolähteet ja menetelmät

Yritysten liiketoiminta, julkisen sektorin ja kansalaisten toiminta tapahtuvat yhä enemmän digitaalisesti, mikä mahdollistaa uudenlaisten tietoaineistojen hyödyntämisen tilastoinnissa. Uudet tietoaineistot täydentävät ja korvaavat perinteisiä aineistoja, ja niiden avulla on mahdollista tuottaa aiempaa nopeammin uutta tietoa eri ilmiöistä sekä uudistaa tiedon tuotannon tapoja. Uusien aineistojenkin käyttöönoton yhteydessä tietoturva ja tietosuojasta huolehditaan tilastolakia, kansallista tiedonhallintalakia sekä EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (GDPR²²) noudattaen. EU:n tilastovirastojen yhteinen innovaatioagenda hyväksyttiin vuoden 2023 alussa, ja se ohjaa laajasti tilastoinnin menetelmäkehitystä.

Valtionhallinnossa käyttöönotettavat yhteiset ja yhtenäiset tekniset ratkaisut mahdollistavat laajojen, uudenlaisten rekisteriaineistojen käytön sekä erilaisten rajapintojen hyödyntämisen tilastotuotannossa. Ajantasaiset rekisteritiedot, kuten esimerkiksi tulorekisteri, mahdollistavat aiempaa nopeamman ja laajemman tiedontuotannon. Keväällä 2024 käyttöön otettava positiivinen luottotietorekisteri muuttaa velkojen tilastoinnin tietopohjaa ja vaikuttaa lähitulevaisuudessa mm. velkaantumistilastoon, kotitalouksien varallisuus -tilastoon sekä myös muihin toimeentuloa kuvaaviin tilastoihin ja kansantalouden rahoitustilinpitoon. Lisäksi jatkuvasti päivittyvä rekisteri tuo mahdollisuuksia nopeuttaa velkoihin liittyvää tilastointia.

Pidemmällä aikavälillä Yrityksen digitalous -hankkeessa halutaan mahdollistaa taloustietojen digitaalinen liikkuminen ekosysteemin eri toimijoiden välillä. Tällöin yritysten taloustiedot olisivat käytettävissä tilastointitarkoitukseen suoraan yritysten tai tilitoimistojen järjestelmistä tai noudettavissa valtionhallinnon rajapinnasta rakenteisessa muodossa (eKuitit, verkkolaskut, muut hankintasanomat). Tätä varten kehitetään rajapintanoutajia, tilastotaksonomiaa ja automaattista, koneoppimiseen perustuvaa luokittelujärjestelmää. Hankkeen onnistuessa suoraa yritystiedonkeruuta ja yritysten tiedonantorasitetta voidaan vähentää sekä parantaa useiden tilastojen kattavuutta ja ajantasaisuutta. Yritystilastojen lisäksi digitaloushankkeella on vaikutuksia muun muassa hintatilastoihin ja mahdollisesti myös kulutustutkimukseen.

---

22 GDPR, General Data Protection Regulation

Yksityisen sektorin hallussa olevien tietoaaineistojen määrän arvioidaan kasvavan vähitellen tilastotuotannon raaka-aineena. Merkittäviä tietoaaineistoja saadaan esimerkiksi kauppojen kassapääteistä sekä sähkö- ja kaasumarkkinoilla perustetuista yhteisistä järjestelmistä eli datahubeista, jotka yhdistävät tiedon tuottajat ja käyttäjät. Nämä avaavat tilastotuotannolle huomattavia uusia mahdollisuuksia, jos aineistoja pystytään hyödyntämään täysimääräisesti. Mobiilioperaattoreiden aineistojen käyttömahdollisuuksia kartoitetaan edelleen, ja kansainvälisessä yhteistyössä kehitetään laatukehikkoa, joka mahdollistaisi mobiilioperaattoreiden aineistojen vastaanoton siten, että niitä voidaan hyödyntää tilastoinnissa.

Tilastoviranomaisten pääsyä uusiin tietoaaineistoihin pyritään tukemaan lainsäädännön avulla. EU:n uusi tilastoasetus antaisi tilastoviranomaisille entistä paremman pääsyyn uudentyyppisiin aineistoihin. Tilastoasetus on parhaillaan neuvoston ja parlamentin käsittelyssä.

Tilastotuotannossa kehitetään myös uusia tiedonkeruutapoja tiedonantajien palvelun kehittämiseksi, tiedonantorasiitteen vähentämiseksi ja tilastoinnin laadun parantamiseksi. Tällä hetkellä kansainvälisessä yhteistyössä kehitetään esimerkiksi älylaitteiden²³ avulla kerättäviä tietoja.

Tilastotuotannossa panostetaan myös aineistojen yhteiskäyttöisyyteen. Eri aihealueiden aineistoja yhdistelemällä voidaan tuottaa uutta tietoa lisäämättä tiedonantajarasitetta.

Tulevaisuudessa esineiden internet²⁴ ja erilaisten sensoreiden tuottama data pyritään ottamaan hyötykäyttöön tiedontuotannossa. Tilastovirastoilla voisi olla merkittävä rooli tämän kaltaisen reaaliaikaisen, automaattisen ja interaktiivisen teknologian tuottaman datan valjastamisessa informaatioksi. Tämän suuntainen kehitys voi jatkossa osaltaan tukea tilastoviranomaisen roolin kehittymistä tilastoijasta tietoaaineistojen tarjoajaksi. Skenaarion toteutuminen edellyttää kansainvälisen menetelmäkehityksen onnistumista sekä strategisia päätöksiä EU-tasolla.

Tilastoinnissa tarvittavia tietoja kerätään myös eri toimijoiden verkkosivuilta verkkoharavoinnin avulla. EU-yhteistyö verkkoharavoinnin parissa jatkuu vuosina 2023–2025 jo hankittujen ja verkkoharavoitujen aineistojen

²³ Eurostat: Smart statistics ja Smart survey

²⁴ engl. IoT Internet of Things

käyttöön otolla sekä arkkitehtuurin, metodologian ja laadun kehitystyöllä. Verkkoharavointia tehdään avoimuuden periaatetta noudattaen ja kohdesivuston rasitusta minimoiden.

Parhailaan tutkitaan myös maan havainnointi (EO²⁵) aineistojen soveltuvuutta kestäväen kehityksen indikaattoreiden tuottamiseen kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Tämä voisi mahdollistaa ympäristöä ja ilmastomuutosta kuvaavien tilastojen nopeutumisen ja tarkentamisen. Nyt EO-dataa hyödynnetään esimerkiksi lumipeitteen ja kuivuuden mittaamiseen sekä satoennusteiden laatimisessa. Kansainvälisesti satelliittikuvien hyödyntämistä harkitaan laajalti ilmastomuutoksen kuvaamiseen ja kestäväen kehityksen indikaattoreiden kehittämiseen.

Menetelmäkehitystä tarvitaan uusien aineistojen hyödyntämisessä, analyysin lisäämisessä sekä tiedontuotannon nopeuttamisessa ja tehostamisessa. Tilastotietojen julkaisemisen nopeuttaminen edellyttää nopeammin saatavissa olevien lähdetietojen lisäksi koneoppimismenetelmien ja aikasarja-analyysin hyödyntämistä sekä erilaisten aineistoharjojen menetelmällistä korjaamista. Esimerkiksi tulorekisteristä saatavan nopean aineiston avulla voidaan tehostaa työvoimatutkimuksen tuotantoa ja tuottaa nopeaa ja tarkkaa indikaattoritietoa.

Niin kutsutut nowcasting-menetelmät eli lyhyen aikavälin ennustemallit auttavat nopeuttamaan tilastojen julkistamista. Niitä on hyödynnetty jo liikevaihtokuvaajien julkaisemisen nopeuttamisessa ja koko talouden tuotannon pikaestimaatissa. Tämän lisäksi mallit voivat auttaa tuottamaan tietoa entistä tarkemmalla tasolla sekä lisätä esimerkiksi alueellista tietoa pienalue-estimoinnin avulla.

Seuraavien vuosien aikana otetaan käyttöön soveltuvia koneoppimismenetelmiä tilastotuotannon manuaalista työtä vaativissa työvaiheissa. Mahdollisia käyttökohteita ovat erityisesti monimutkaisten aineistojen luokittelu, epätäydellisten aineistojen virheiden havaitseminen ja menetelmällinen korjaaminen sekä massa-aineistojen integrointi rekistereihin. Tekoälyä hyödynnetään tällä hetkellä esimerkiksi tuotteiden luokittelussa COICOP-luokituksen mukaisesti (kulutustutkimus, kuluttajahintaindeksi), toimialaluokan päättelyssä yritys-demografiatilastossa, rikostyyppien päättelyssä rikos- ja pakkokeinotilastossa sekä rakennustyyppien päättelyssä rakennusluokitin-palvelussa. Koneoppimisratkaisut mahdollistavat tiedon nopeamman ja laadukkaamman käsittelyn kustannustehokkaasti. Tekoälyn käyttöä edistetään virallisten tilastojen säännösten ja EU-linjausten mukaisesti vastuullisen

---

25 EO, Earth Observation

tekoälyn periaatteiden mukaisesti. Tämä tarkoittaa esimerkiksi tekoälyn selitettävyyttä, läpinäkyvyyttä ja prosessien toistettavuutta.

Tulevina vuosina Tilastokeskuksessa tutkitaan empiirisesti kassapääteaineistojen käytön laajentamista. Aineistojen yksityiskohtaisuudesta johtuen joudutaan uudistamaan aineistojen laadun vakiointia ja indeksilaskennan strategiaa. Tähän menetelmätöön kokonaisuuteen voi tutustua [Tilastokeskuksen verkkosivuilla](#).

Uusien aineistojen käyttöönoton ohella tilastoinnissa otetaan käyttöön tiedonkeruita tukevia ja tehostavia menetelmiä. Tiedonkeruussa ennustetaan vastaustodennäköisyyksiä tiedonkeruutavan mukaan jaoteltuna ja parannetaan siten haastattelutyön tuottavuutta. Lisäksi pyritään edistämään kansallisen yhteystietorekisterin rakentamista ja helpottamaan näin yhteystietojen vaihtoa viranomaisten välillä.

Menetelmäkehitystä tarvitaan uusien aineistojen käyttöönotossa, analyysin lisäämisessä sekä tiedontuotannon nopeuttamisessa ja tehostamisessa.

Tilastotuotannossa panostetaan myös aineistojen yhteiskäyttöisyyteen. Eri aihealueiden aineistoja yhdistelemällä voidaan tuottaa uutta tietoa lisäämättä tiedonantajarasitetta. Esimerkiksi arvonalisäpohjainen ulkomaankauppa-tilastossa kansantalouden tilinpidon panos-tuotos-kehikkoon on linkitetty mikrotason tietoa yrityksistä ja työntekijöistä. Näin syntynyt uusi tilasto on mahdollistanut muun muassa Venäjän hyökkäyssodasta seuranneen kriisin vaikutusten analyysin ja Kiina-riippuvuuksien tarkemman ymmärtämisen kerrannaisvaikutuksineen. Eri tilastoalueiden tietojen yhdisteleminen mahdollistaa myös kansantalouden tilinpidon kotitaloussektorin tulojen, kulutuksen ja varallisuuden jakaumien (keskittyneisyyden ja erojen) tilastoinnin. Aineistojen yhteiskäyttö edellyttää kuitenkin käsitteiden, prosessien ja eri aineistolähteiden erojen menetelmällistä yhteensovittamista. OECD ja Eurostat ovat jo useiden vuosien ajan edistäneet väestöryhmittäisten jakaumatietojen tuottamista tulojen ja kulutuksen osalta kansantalouden tilinpidon julkaisemille aggregaateille.

8

Viestintä ja tiedon käytön edistäminen

8. Viestintä ja tiedon käytön edistäminen

Tilastot kilpailevat käyttäjien ajasta ja huomiosta valtavan tietotulvan keskellä. Tilastojen ymmärtäminen ja tulkinta on keskeinen kansalaistaito sekä kansalaisille että päätöksentekijöille. Tästä syystä myös tilastotuotannossa kiinnitetään entistä enemmän huomiota tilastotietojen jakeluun ja viestintään sekä käytön edistämiseen. Viestintää ja palveluita kehitetään tietojen käyttäjien tarpeista lähtien ja yhteiskunnalliset ajankohtaiset keskustelut huomioiden. Myös tulevinä vuosina tilastojen viestinnän kehittämistä ja tilastojen käytön edistämistä haastavat käyttäjien erilaiset käyttötottumukset ja tarpeet sekä nopeasti muuttuva ja pirstaloituva viestintäympäristö.

Vuonna 2024 pyritään muodostamaan kokonaiskuvaa Suomen talouden tilasta ja sen kehityksestä nostamalla esiin eri tilastoista saatavia tietoja. Lisäksi panostetaan helmikuun lopussa julkaistavan kansantalouden tilinpidon vuositietojen viestintään ja uusien tietosisältöjen julkaisemiseen.

Väestötilastojen vuoden 2024 viestinnän teema on muuttuva väestö. Aihealueen ajankohtaisimpia ja kysytyimpiä tilastoja on syksyllä 2024 julkaistava väestöennuste. Lisäksi tuetaan kulutustutkimuksen ja työolotutkimuksen tulosten julkaisemista ja tuodaan esiin väestön ikääntymiseen, maahanmuuton ja perheisiin liittyviä tilastoja.

Ympäristö-teemassa vuonna 2024 kasvihuonekaasuinventaariossa raportoidaan ensimmäistä kertaa Pariisin ilmastopöytäkirjan seurannasta, mistä syystä khk-lukujen viestintään tullaan kiinnittämään erityistä huomiota. Viestinnän suunnittelussa ja toteutuksessa tehdään myös yhteistyötä muiden kasvihuonekaasuraporttiin sisältöjä toimittavien virastojen kanssa. Lisäksi pyritään kehittämään viestinnän keinoin ympäristötilinpidon tunnettuutta ja käyttöä sekä laajentuvia sisältöjä.

Hyvinvoinnin mittaamisessa tullaan panostamaan uusien tietojen ja uusilla luokittelutavoilla julkaistavien tilastojen viestintään sekä tulojen ja kulutuksen jakaumatiedoista viestimiseen.

Tilastojen tuottajat pyrkivät lisäämään tilastojen ja tuottajatahojen tunnettuutta eri keinoin sekä tavoittamaan käyttäjät niillä kanavilla, millä he muutenkin

viettävät aikaansa. Tilastokeskuksessa panostetaan vuonna 2024 erityisesti tiedonkeruissa vaikeammin saavutettavien henkilöryhmien tavoittamiseen vastausasteiden kasvattamiseksi. Tavoitetta tukevana toimenpiteinä vuonna 2024 jatketaan vuonna 2023 aloitettua some-kanavien kehittämistä ja konseptointia TikTok-kokeilun ja Instagramin uudelleen konseptoinnin avulla sekä testaamalla uudenlaisia keinoja tiedonantajaviestinnässä.

Tilastotietojen käyttöä ja käytettävyyttä pyritään edistämään kehittämällä tilastotietojen jakelua verkossa ja tarjoamalla tilastotietoja helposti omaksuttavassa muodossa. Muun muassa Tullin verkkosivustoa uudistetaan parhaillaan. Lisäksi Tilastokeskuksen tilastotieto-osioon koostetaan uusia indikaattorikokonaisuuksia ja tilastotiedon esittämisen tapoja kehitetään tiedon visualisoinnin avulla (mm. Kelan Tietotarjotin).

Vuonna 2024 järjestetään vuosittaiset tilasto-olympialaiset ja kohdennetaan oppilaitosyhteistyötä ryhmille, joissa tilastojen lukutaidon kehittämiseksi on eniten tarvetta.

9

Tietoekosysteemi ja kumppanuudet

9. Tietekosysteemi ja kumppanuudet

Tilastoja tuotetaan ja kehitetään kansainvälisessä ja kansallisessa yhteistyössä. Yhdessä rakennetaan kestävä ja ajassa kehittyvä tietekosysteemiä, joka palvelee paremmin asiakastarpeita ja tietojohdantamista. Yhteistyötä tehdään tiiviisti erilaisten sidosryhmien ja kumppanien kanssa toimintatapoja uudistaen. Hyviä esimerkkejä tiiviissä kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä tehtävistä töistä ovat toimialaluokituksen uudistaminen, SDG-indikaattoreiden tuottaminen ja SVT-neuvottelukunnan työskentely. Kotimaisessa yhteistyössä jatketaan julkishallinnon rekisterien tietojen laadun kehittämistä. Yhdessä Valtion taloudellisen tutkimuslaitoksen kanssa pilotoidaan datahuonetta, jonka tavoite on tuottaa entistä nopeammin tietoa päätöksenteon tueksi.

Tilastojen laadintamenetelmät ja niissä käytettävät käsitteet ja luokitukset perustuvat tilastoalan kansainvälisessä yhteistyössä laadittuihin standardeihin. Keskeiset foorumit näiden laadinnalle ovat YK:n, EU:n ja OECD:n tilastoinnista vastaavat toimielimet, joiden työssä Suomi on tiiviisti mukana. Tärkein kumppani Suomelle on Euroopan tilastokosysteemi, johon kuuluvat komission tilastovirasto Eurostat ja muiden jäsenmaiden tilastovirastot. Usein tilastointia myös kehitetään ja uudistetaan EU-rahoituksella.

Euroopan unionissa tilastoinnin yhtenäistäminen ja muu sääntely perustuu EU-lainsäädäntöön. Suomen tilastokosysteemi eli Tilastokeskus ja muut Suomen virallisten tilastojen tilastotoimijat osallistuvat aktiivisesti EU:n tilastolainsäädännön valmisteluun. Vuonna 2024 työn alla ovat Euroopan tilastoista annetun asetuksen (EY) 223/2009 muuttaminen, väestö- ja asuntotilastoja kokoava kehysasetus sekä ansioita, työvoimakustannuksia ja avointen työpaikkojen tilastoja kokoava kehysasetus. Lisäksi käsitellään ympäristötilinpitoasetuksen (EU) 691/2011 laajentamista. Vuonna 2024 Euroopan komissiolta odotetaan ehdotuksia kalastustilastoja kokoavaksi kehysasetukseksi ja uudeksi toimitilaindikaattoreita koskevaksi asetukseksi.

Toimialaluokitus uudistuu ja uusi luokitus valmistuu keväällä 2024. Tilastoissa uutta toimialaluokitusta siirrytään käyttämään vaiheittain vuodesta 2026 alkaen.

Tilastotuotannon laajasti käyttämää toimialaluokitusta on viime vuosina uudistettu kansainvälisessä yhteistyössä. Luokituksen tarkinta kansallista tasoa on valmisteltu laajassa yhteistyössä eri tietotoimijoiden kanssa ja sen on tarkoitus valmistua keväällä 2024. Vuonna 2024 aloitetaan yritysten ja toimipaikkojen uudelleenluokittelutyö. Tilastot siirtyvät julkaisemaan tietoja uudella toimialaluokituksella vaiheittain vuodesta 2026 alkaen.

Tilastointia koskevien säädösten lisäksi EU:ssa valmistellaan useita tilastotuotantoa sivuavia säädöshankkeita. Datasäädöksessä käsitellään muun muassa julkishallinnon valtuuksia saada tietoa yksityisen sektorin organisaatioilta poikkeustilanteissa. Vuonna 2022 hyväksytty tiedonhallinta-asetus edellyttää kansallisesti uusia palveluita helpottamaan tietoaineistojen tutkimus- ja tuotekehityskäyttöä. Tilastokeskus vastaa toimivaltaisena viranomaisena muiden viranomaisten tukemisesta aineistojen käyttöönnotossa. Komissio on antanut ehdotuksen Euroopan tilastolain²⁶ uudistamiseksi siten, että se mahdollistaisi paremmin tilastoinnin ja tutkimustoiminnan palvelemisen. Tavoitteena on esimerkiksi kuvata uudet tietoaineistot kuten yhteiskäyttöiset julkishallinnon rekisterit, esineiden internetin tuottama tieto (IoT²⁷) ja yritysten hallussa oleva asiakastieto sekä helpottaa uusien tietomuotojen käyttöä tilastoinnissa.

Kansainvälisen tilastotoimen periaatteisiin kuuluu hyvien käytäntöjen ja osaamisen jakaminen tilastovirastojen kesken. Tilastotuotantoa tehdäänkin usein tiiviissä kansainvälisessä yhteistyössä. Tilastokeskus esimerkiksi vastaa Euroopan laajuisen (36 maata) kansainvälisen kuluttajahintavertailuohjelman koordinoinnista vuosina 2022–2025. Vuosina 2022 ja 2023 mukana olivat myös Ukraina ja Georgia. Suomalaisia tilastoasiantuntijoita osallistuu myös kehittyvien maiden tilastojärjestelmiä parantaviin konsultointihankkeisiin, kuten EU:n Pan African Statistics –projektiin ja Kirgistanin tilastotoimen kehittämiseen.

Suomessa Tilastokeskus koordinoi Euroopan tilasto-ohjelman tilastoja (ESS) ja Suomen virallisia tilastoja (SVT) tuottavien viranomaisten tilastotyötä. Suomen tilastotoimea kehitetään yhteistyössä SVT-neuvottelukunnassa, johon kuuluvat kaikki virallisten tilastojen tuottajat. SVT-neuvottelukunta on laatinut [Tilastoekosysteemin kehittämislinjaukset](#), jotka ohjaavat kehittämistä asiakkaita paremmin palvelemaan suuntaan. Kaikki tilastoja tuottavat viranomaiset noudattavat alan kansainvälisiä standardeja ja menettelytapoja tilaston julkaisijatahosta riippumatta.

---

²⁶ Asetus EU:n tilastoista 223/2009

²⁷ IoT, Internet of Things

Valtiovarainministeriö on käynnistänyt Suomessa tilastoalaa koskevan lainuudistustyön vaiheittain. Maaliskuussa 2023 voimaan tullut ensimmäisen vaiheen lakiuudistus vahvisti Tilastokeskukselle oikeuden ottaa vastaan aineistoja tilastoinnin lisäksi myös tutkimuskäyttöä varten. Tämä mahdollistaa tutkija- ja aineistopalvelun kautta luovutettavan valmisaineistokirjaston laajentamisen muiden rekisteriviranomaisten aineistoilla. Lisäksi uudistettuun tilastolakiin kirjattiin Tilastokeskuksen oikeudeksi entistä selkeämmin pääsy uusiin hallinnollisiin aineistoihin.

Tilastolainsäädännön uudistamisen seuraavissa vaiheissa huomioidaan datahallintosäädöksen ja muun EU-lainsäädännön aiheuttamat muutokset tietoa tuottavien ja käyttävien viranomaisten tehtäviin ja rooleihin. Lisäksi arvioidaan Tilastokeskuksen, tilastoekosysteemin ja julkishallinnon tietoekosysteemin työnjakoa.

Tutkimusaineistojen kysyntä on kasvanut, ja viimeaikaiset kriisit ovat tuoneet esiin tarpeen nopeasti tuotettavalle tutkimusdatalle ja sen pohjalta tehtäville analyyseille. Tilastokeskus toteuttaa yhteistyössä Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) kanssa vuosina 2023–2025 datahuonepilotin, jonka tehtävänä on edistää luotettavaan tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja kehittää data-analyysin hyödyntämistä ministeriöissä. Datahuoneen tekemät analyysit perustuvat Tilastokeskuksen ja muiden viranomaisten ajantasaisista tietovarantoista koostettuihin tietoaineistoihin. Laajoista tietovarannoista saadaan suurin hyöty, kun Tilastokeskuksen asiantuntijat yhdistävät tietovarannoissa olevia aineistoja toisiinsa. Tietoja käsitellään tietoturvalisessä [FIONA](#)-etäkäyttöympäristössä.

Tilastokeskus on myös jatkanut työtä julkisen sektorin aineistojen laadun parantamiseksi [Tiedon laatukehikko](#)-hankkeessa. Menetelmätyötä tehdään pohjoismaisessa yhteistyössä osallistumalla [Journal of Official Statistics](#) (JOS) -julkaisun toimittamiseen.

10. Liitteet

Liite 1: [Tilastokeskuksen ja muiden tilastontuottajien tilastot \(ESS, SVT\) 2024](#)

Liite 2: [Tilastokeskuksen tietotuotteet- ja palvelut 2024](#)

Liite 3: [Tilastokeskuksen tiedonkeruut 2024](#)

twitter.com/Tilastokeskus

facebook.com/Tilastotohtori

linkedin.com/company/statistics-finland

youtube.com/@tilastokeskus6504

instagram.com/tilastokeskus/

tiktok.com/@tilastokeskus/

Tiedustelut:

Tietopalvelu Info@stat.fi